C/2024/6823

29.11.2024

NÕUKOGU SOOVITUS,

21. oktoober 2024,

mis käsitleb Luksemburgi majandus-, eelarve-, tööhõive- ja struktuuripoliitikat

(C/2024/6823)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrust (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97, ([1]) eriti selle artikli 3 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/241, ([2]) millega loodi taaste- ja vastupidavusrahastu (edaspidi „rahastu“), jõustus 19. veebruaril 2021. Rahastust antakse liikmesriikidele rahalist toetust reformide ja investeeringute elluviimiseks ning sellega kaasneb liidu rahastatav fiskaalne impulss. Kooskõlas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta prioriteetidega aitab rahastu saavutada majanduslikku ja sotsiaalset taastumist ning rakendada kestlikke reforme ja investeeringuid, eelkõige reforme ja investeeringuid, et edendada rohe- ja digipööret ning muuta liikmesriikide majandus vastupidavamaks. Samuti aitab see tugevdada riigi rahandust ning hoogustada majanduskasvu ja töökohtade loomist keskpikas ja pikas perspektiivis, parandada territoriaalset ühtekuuluvust liidus ja toetada Euroopa sotsiaalõiguste samba jätkuvat rakendamist.

(2) 27. veebruaril 2023. aastal vastu võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/435 ([3]) (edaspidi „REPowerEU määrus“) eesmärk on järk-järgult kaotada liidu sõltuvus Venemaa fossiilkütuste impordist. See aitaks saavutada energiajulgeoleku ja mitmekesistada liidu energiavarustust ning suurendada samal ajal taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, energiasalvestusvõimsust ja energiatõhusust.

(3) Komisjon avaldas 16. märtsil 2023 teatise „ELi pikaajaline konkurentsivõime: pilk 2030. aasta järgsesse aega“, et anda teavet poliitiliste otsuste tegemiseks ja luua raamtingimused majanduskasvu hoogustamiseks. Teatises käsitletakse konkurentsivõimet üheksa vastastikku tugevdava teguri kaudu. Nende tegurite hulka kuuluvad muu hulgas juurdepääs erakapitalile, teadusuuringud ja innovatsioon, haridus ja oskused ning toimiv ühtne turg, mis on

([1]) ELT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. veebruari 2023. aasta määrus (EL) 2023/435, millega muudetakse määrust (EL) 2021/241 riiklike taaste- ja vastupidavuskavade REPowerEU peatükkide osas ning määrusi (EL) nr 1303/2013, (EL) 2021/1060 ja (EL) 2021/1755 ning direktiivi 2003/87/EÜ (ELT L 63, 28.2.2023, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

esmatähtsad poliitikaprioriteedid reformide ja investeeringute elluviimiseks, et käsitleda praeguseid tootlikkusega seotud probleeme ning suurendada liidu ja selle liikmesriikide pikaajalist konkurentsivõimet. Komisjon avaldas 14. veebruaril 2024 teatise „Ühtse turu ja konkurentsivõime 2024. aasta aruanne“. Kõnealuses teatises on üksikasjalikult kirjeldatud Euroopa ühtse turu tugevaid külgi ja probleeme konkurentsivõime alal ning kajastatud aasta jooksul toimunud muutusi, tuginedes eespool nimetatud üheksale konkurentsivõimet edendavale tegurile.

(4) Komisjon võttis 21. novembril 2023 vastu 2024. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2024) algust. Euroopa Ülemkogu kinnitas 22. märtsil 2024 2024. aasta kohta iga-aastase kestliku majanduskasvu analüüsi prioriteedid, mille keskmes on konkurentsivõimelise kestlikkuse neli mõõdet. Komisjon võttis 21. novembril 2023 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1176/2011 ([4]) alusel vastu ka 2024. aasta häiremehhanismi aruande, milles ei nimetatud Luksemburgi ühe liikmesriigina, kus võib esineda tasakaalustamatus või kus võib esineda oht selle tekkimiseks ja kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samuti võttis komisjon vastu soovituse euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovituse kohta ning ettepaneku 2024. aasta ühise tööhõivearuande kohta, milles analüüsitakse tööhõivesuuniste ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamist. Nõukogu võttis 12. aprillil 2024 vastu soovituse euroala majanduspoliitika kohta ([5]) (edaspidi „2024. aasta euroala käsitlev soovitus“) ja 11. märtsil 2024 ühise tööhõivearuande. Komisjon võttis 18. aprillil 2024 vastu arvamuse Luksemburgi 2024. aasta eelarvekava kohta.

(5) 30. aprillil 2024 jõustus liidu uus majanduse juhtimise raamistik. Raamistik hõlmab uut määrust (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta, muudetud nõukogu määrust (EÜ) nr 1467/97 ([6]) ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta ning muudetud nõukogu direktiivi 2011/85/EL ([7]) liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta. Uue majanduse juhtimise raamistiku eesmärk on edendada reformide ja investeeringute kaudu usaldusväärset ja jätkusuutlikku riigi rahandust, kestlikku ja kaasavat majanduskasvu ning vastupanuvõimet ning vältida valitsemissektori ülemäärast eelarvepuudujääki. Uue majanduse juhtimise raamistikuga edendatakse ka riikide isevastutust ja keskendutakse rohkem keskpikale perspektiivile koos nõuete tõhusama ja sidusama täitmise tagamisega. Iga liikmesriik peab esitama nõukogule ja komisjonile riikliku keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava. Riiklikud keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavad sisaldavad liikmesriigi eelarve-, reformi- ja investeerimiskohustusi ning hõlmavad riigisisese seadusandliku tsükli pikkusest sõltuvalt nelja- või viieaastast planeerimisperioodi. Riiklikes keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavades esitatud netokulude ([8]) kava peab olema kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 nõuetega, sealhulgas nõudega hoida valitsemissektori võlg usutavas langustrendis või viia see usutavasse langustrendi kohandamisperioodi lõpuks või hoida see mõistlikul tasemel allpool 60 % sisemajanduse koguproduktist (SKP) ning viia valitsemissektori eelarve puudujääk keskpika perioodi jooksul alla aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst ja/või hoida see allpool kõnealust kontrollväärtust. Kohandamisperioodi võib pikendada kuni kolme aasta võrra, kui liikmesriik võtab kohustuse teha asjakohased reformid ja investeeringud vastavalt määruses (EL) 2024/1263 sätestatud kriteeriumidele. Selleks et toetada kõnealuste riiklike keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavade koostamist, avaldas komisjon 21. juunil 2024 suunised teabe kohta, mille liikmesriigid peavad esitama oma riiklikes keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavades ning iga-aastastes eduaruannetes. Kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artiklitega 5 ja 36 edastas komisjon liikmesriikidele kohaldataval juhul võrdlustrajektoorid ja tehnilise teabe. Liikmesriigid peavad esitama oma riikliku keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava 20. septembriks 2024, välja arvatud juhul, kui liikmesriik ja komisjon lepivad kokku tähtaja pikendamises mõistliku aja võrra. Kooskõlas oma riigisisese õigusraamistikuga võivad liikmesriigid arutada oma keskpika perioodi kavade projekte oma parlamentidega, paluda sõltumatutel eelarveasutustel esitada arvamuse ning konsulteerida sotsiaalpartnerite ja muude riiklike sidusrühmadega.

([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

([5]) Nõukogu 12. aprilli 2024. aasta soovitus euroala majanduspoliitika kohta (ELT C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrus (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta (EÜT L 209, 2.8.1997, lk 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Nõukogu 8. novembri 2011. aasta direktiiv 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Netokulu, nagu on määratletud määruse (EL) 2024/1263 artikli 2 punktis 2. Netokulu – valitsemissektori kulud, millest on maha arvatud i) intressikulud, ii) kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed, iii) liidu programmidega seotud kulud, mis kaetakse täielikult liidu vahenditest saadava tuluga, iv) riikide kulud liidu rahastatavate programmide kaasrahastamiseks, v) töötuskindlustushüvitiste kulude tsüklilised elemendid ning vi) ühekordsed ja muud ajutised meetmed.

(6) 2024. aastal jätkub majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta areng kooskõlas rahastu rakendamisega. Taaste- ja vastupidavuskavade täielik rakendamine on jätkuvalt oluline Euroopa poolaasta poliitiliste prioriteetide elluviimiseks, kuna kavad aitavad tulemuslikult käsitleda kõiki probleeme või märkimisväärset osa probleemidest, mis on viimastel aastatel esitatud asjakohastes riigipõhistes soovitustes esile toodud. 2019., 2020., 2022. ja 2023. aasta riigipõhised soovitused on jätkuvalt sama asjakohased taaste- ja vastupidavuskavade puhul, mis on läbi vaadatud või mida on ajakohastatud või muudetud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklitele 14, 18 ja 21.

(7) Luksemburg esitas 30. aprillil 2021 vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 1 komisjonile oma riikliku taaste- ja vastupidavuskava. Komisjon hindas määruse (EL) 2021/241 artikli 19 kohaselt taaste- ja vastupidavuskava asjakohasust, tulemuslikkust, tõhusust ja sidusust kooskõlas kõnealuse määruse V lisas esitatud hindamissuunistega. Nõukogu võttis 13. juulil 2021 vastu Luksemburgi taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmist käsitleva rakendusotsuse ([9]), mida muudeti 17. jaanuaril 2023 vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 2, et ajakohastada tagastamatu rahalise toetuse maksimaalset summat ([10]). Osamaksete tegemine sõltub määruse (EL) 2021/241 artikli 24 lõike 5 kohaselt tehtud komisjoni otsusest selle kohta, et Luksemburg on rahuldavalt täitnud nõukogu rakendusotsuses sätestatud asjakohased eesmärgid ja sihid. Rahuldav täitmine eeldab, et varem saavutatud eesmärke ja sihte ei ole tagasi pööratud.

(8) Luksemburg esitas 26. aprillil 2024 kooskõlas nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 ([11]) artikli 4 lõikega 1 oma 2024. aasta riikliku reformikava ja 25. aprillil 2024 oma 2024. aasta stabiilsus- ja kasvuprogrammi. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 27 kajastab 2024. aasta riiklik reformikava ka Luksemburgi kaks korda aastas esitatavat aruannet taaste- ja vastupidavuskava täitmisel tehtud edusammude kohta.

(9) Komisjon avaldas 19. juunil 2024 Luksemburgi kohta 2024. aasta riigiaruande. Selles hinnati Luksemburgi edusamme nõukogu poolt aastatel 2019–2023 vastu võetud asjaomaste riigipõhiste soovituste järgimisel ning tehti kokkuvõte sellest, kuidas Luksemburg on taaste- ja vastupidavuskava rakendanud. Selle analüüsi põhjal tehti riigiaruandes kindlaks puudused seoses probleemidega, mida taaste- ja vastupidavuskavas ei käsitleta või käsitletakse ainult osaliselt, ning uute ja esilekerkivate probleemidega. Samuti hinnati Luksemburgi edusamme Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel ning liidu peamiste tööhõive, oskuste ja vaesuse vähendamise eesmärkide ning ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamisel.

(10) Vastavalt Eurostati kinnitatud andmetele suurenes Luksemburgi valitsemissektori eelarve puudujääk 0,3 %-lt SKPst 2022. aastal 1,3 %-le SKPst 2023. aastal, samal ajal kui valitsemissektori võlg suurenes 24,7 %-lt SKPst 2022. aasta lõpus 25,7 %-le SKPst 2023. aasta lõpus.

(11) Nõukogu soovitas 12. juulil 2022 Luksemburgil võtta meetmeid, tagamaks 2023. aastal, et riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv on kooskõlas üldiselt neutraalse eelarvepoliitikaga ([12]), võttes arvesse jätkuvat ajutist ja sihipärast toetust leibkondadele ja ettevõtetele, kes on energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamad, ja Ukrainast põgenevatele inimestele. Luksemburgil soovitati olla valmis kohandama jooksvaid kulutusi vastavalt muutuvale olukorrale. Samuti soovitati Luksemburgil suurendada avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, võttes arvesse algatust „REPowerEU“, sealhulgas kasutades rahastut ning muid liidu vahendeid. Komisjoni hinnangul oli eelarvepoliitika 2023. aastal kiire inflatsiooni tingimustes ekspansiivne ([13]) (3,2 % SKPst). Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) andis 2023. aastal eelarvepoliitikasse ekspansiivse panuse 2,7 % SKPst. Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude ekspansiivne kasv (ilma kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) oli tingitud mittesihipärastest erakorralistest

([9]) ST 10155/21 INIT ja ST 10155/21 ADD 1.

([10]) Nõukogu 17. jaanuari 2023. aasta rakendusotsus, millega muudetakse nõukogu 13. juuli 2021. aasta rakendusotsust Luksemburgi taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta (ST 16022/22 INIT).

([11]) Nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrus (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta (EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

([12]) Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt on Luksemburgi keskpika perioodi potentsiaalne SKP kasv, mida kasutatakse eelarvepoliitika mõõtmiseks, 2023. aastal nominaalväärtuses 5,6 %, tuginedes kümne aasta keskmisele potentsiaalsele reaalkasvu määrale ja 2023. aasta SKP deflaatorile.

([13]) Eelarvepoliitika on siinjuures määratletud kui valitsemissektori eelarvepositsiooni aastase muutuse näitaja. Selle eesmärk on hinnata nii riiklikult kui ka liidu eelarvest rahastatavast eelarvepoliitikast tulenevat majanduslikku impulssi. Eelarvepoliitikat mõõdetakse vahena i) keskpika perioodi potentsiaalse majanduskasvu ja ii) esmaste kulude muutuse vahel, millest on maha arvatud kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed (välja arvatud COVID-19 kriisiga seotud ajutised erakorralised meetmed) ning mis hõlmab rahastu tagastamatu toetuse ja muude liidu vahenditega rahastatavaid kulusid.

energiameetmetest, avaliku sektori palkade ja sotsiaalhüvitiste alalisest suurendamisest, valitsuse suurematest investeeringutest ja käibemaksumäärade ühe protsendipunkti suurusest alandamisest 2023. aastal. Kokkuvõttes ei olnud riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv 2023. aastal kooskõlas nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitusega. Rahastu toetustest ja muudest liidu vahenditest rahastatud kulud moodustasid 2023. aastal 0,1 % SKPst. Riiklikult rahastatavad investeeringud moodustasid 2023. aastal 4,7 % SKPst, mis on 0,5 protsendipunkti võrra rohkem kui 2022. aastal. Luksemburg rahastas täiendavaid investeeringuid rahastust ning muudest liidu vahenditest. Luksemburg rahastas riiklikke investeeringuid rohe- ja digipöördesse, nagu investeeringud ühistransporti, energiatõhususse ja rohelisse liikuvusse, samuti digitaalsetesse avalikesse teenustesse. Neid avaliku sektori investeeringuid rahastatakse osaliselt rahastust ja muudest liidu vahenditest.

(12) 2024. aasta stabiilsusprogrammi eelarveprognooside aluseks oleva makromajandusliku stsenaariumi kohaselt kasvab reaalne SKP 2024. aastal 2,0 % ja 2025. aastal 3,0 %, samal ajal kui tarbijahindade harmoneeritud indeksiga (THHI) mõõdetud inflatsioon on 2024. aastal 1,9 % ja 2025. aastal 3,2 %. Valitsemissektori eelarve puudujääk peaks 2024. aastal suurenema 1,2 %ni SKPst ja püsima 2025. aastal samal tasemel (1,2 % SKPst), samas kui valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks 2024. aasta lõpuks suurenema 26,5 %ni ja 2025. aasta lõpuks 26,9 %ni. Pärast 2025. aastat peaks valitsemissektori eelarve puudujääk järk-järgult vähenema, jõudes 2026. aastal 0,9 %ni SKPst ja püsides 2027. aastal samal tasemel. Seega jääb valitsemissektori eelarvepositsioon programmiperioodi jooksul prognooside kohaselt alla aluslepingus sätestatud eelarvepuudujäägi kontrollväärtust 3 % SKPst. Seevastu valitsemissektori võla suhe SKPsse suureneb prognoosi kohaselt pärast 2025. aastat järk-järgult, jõudes 2026. aastal 27,3 %ni, ja jääb 2027. aastal samale tasemele.

(13) Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt kasvab reaalne SKP 2024. aastal 1,4 % ja 2025. aastal 2,3 % ning THHIga mõõdetud inflatsioon on 2024. aastal 2,3 % ja 2025. aastal 2,0 %.

(14) Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori eelarve puudujääk 2024. aastal 1,7 % SKPst, samas kui valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks 2024. aasta lõpuks suurenema 27,1 %-le. Puudujäägi suurenemine 2024. aastal on peamiselt tingitud jätkuvalt suurtest kulutustest avaliku sektori töötajate hüvitistele ja sotsiaalhüvitistele tulenevalt automaatsest indekseerimisest ning väiksemast tulust, mille peamiseks põhjuseks on kaalutlusõiguse alusel võetud meetmed, nagu üksikisiku tulumaksu astmete ülespoole korrigeerimine ja 2023. aasta kolmanda indekseerimise hüvitamine ettevõtjate makstavate sotsiaalhüvitiste vähendamisega 2024. aastal. Komisjoni prognooside kohaselt on eelarvepoliitika 2024. aastal ekspansiivne (0,4 % SKPst).

(15) Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt rahastatakse 2024. aastal rahastu tagastamatust toetusest kulusid mahus 0,1 % SKPst (2023. aastal vähem kui 0,1 % SKPst). Rahastu toetustest rahastatavad kulutused võimaldavad teha kvaliteetseid investeeringuid ja viia ellu tootlikkust suurendavaid reforme, ilma et see mõjutaks otseselt Luksemburgi valitsemissektori eelarvepositsiooni ja võlga.

(16) Nõukogu soovitas 14. juulil 2023 ([14]) Luksemburgil järgida konservatiivset eelarvepoliitikat, eelkõige piirates riiklikult rahastatavate esmaste netokulude ([15]) nominaalset kasvu 2024. aastal kuni 4,8 %ni. Liikmesriikidel paluti 2023. aasta eelarve täitmisel ja 2024. aasta eelarvekava koostamisel võtta arvesse, et komisjon teeb 2023. aasta eelarve täitmise andmete põhjal nõukogule ettepaneku algatada ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlused. Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt peaksid Luksemburgi riiklikult rahastatavad esmased netokulud suurenema 2024. aastal 6,8 %, mis on üle soovitatud maksimaalse kasvumäära. See riiklikult rahastatavate esmaste netokulude soovitatud maksimaalset kasvumäära ületav kulu on 2024. aastal 0,9 % SKPst. See ei pruugi olla nõukogu soovitusega kooskõlas.

(17) Lisaks soovitas nõukogu Luksemburgil võtta meetmeid, et kaotada kehtivad erakorralised energiatoetusmeetmed 2023. ja 2024. aastal võimalikult kiiresti ning kasutada selle tulemusena kokku hoitavaid vahendeid valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähendamiseks. Nõukogu soovitas, et kui energiahindade uue tõusu tõttu on vaja uusi või jätkuvaid toetusmeetmeid, tuleb Luksemburgil tagada, et sellised toetusmeetmed on suunatud haavatavate leibkondade ja ettevõtete kaitsmisele, on eelarve seisukohast vastuvõetava maksumusega ning säilitavad stiimulid energiasäästuks. Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt, milles eeldatakse, et elektri- ja gaasihinna

([14]) Nõukogu 14. juuli 2023. aasta soovitus, milles käsitletakse Luksemburgi 2023. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Luksemburgi 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohta (ELT C 312, 1.9.2023, lk 145).

([15]) Esmased netokulud on määratletud kui riiklikult rahastatavad kulud, millest on maha arvatud i) kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed, ii) intressikulud, iii) tsüklilise töötuse kulud ning iv) ühekordsed ja muud ajutised meetmed.

ülempiiride meetmed jäävad jõusse nii 2024. kui ka 2025. aastal, peaks energiatoetusmeetmetest tulenev eelarve netokulu ([16]) olema 2023. aastal 0,9 % SKPst, 2024. aastal 0,5 % ja 2025. aastal 0,3 % SKPst ([17]).

(18) Kui selle tulemusena kokku hoitavaid vahendeid kasutataks nõukogu soovituse kohaselt valitsemissektori eelarve puudujäägi vähendamiseks, tooks see kõnealuse prognoosi kohaselt 2024. aastal kaasa eelarvekohanduse 0,5 % SKPst, samas kui riiklikult rahastatavad esmased netokulud ([18]) annavad asjaomasel aastal eelarvepoliitikasse ekspansiivse panuse 0,3 % SKPst. Prognooside kohaselt ei kaotata erakorralisi energiatoetusmeetmeid 2023. ja 2024. aastal piisavalt kiiresti, mis ei pruugi olla nõukogu soovitusega kooskõlas. Lisaks ei kasutata sellega seotud kokkuhoidu prognooside kohaselt täies ulatuses valitsemissektori eelarve puudujäägi vähendamiseks, mis samuti ei pruugi olla nõukogu soovitusega kooskõlas. Haavatavate leibkondade ja ettevõtete kaitseks mõeldud erakorraliste energiatoetusmeetmete hinnanguline eelarvekulu on 2024. aastal 0,1 % SKPst (2023. aastal 0,4 %) ning alla 0,1 % sellest säilitab hinnasignaali energianõudluse vähendamiseks ja energiatõhususe suurendamiseks (2023. aastal 0,3 %).

(19) Lisaks soovitas nõukogu Luksemburgil säilitada riiklikult rahastatavad avaliku sektori investeeringud ning tagada rahastust antavate toetuste ja muude liidu vahendite tulemuslik kasutuselevõtt, eelkõige rohe- ja digipöörde edendamiseks. Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt peaksid riiklikult rahastatavad avaliku sektori investeeringud 2024. aastal veidi vähenema, jõudes 4,6 %ni SKPst (2023. aastal 4,7 % SKPst). Selle peamine põhjus on sõjalise satelliidi hilinenud tarne, mis toimub praeguste eelduste kohaselt 2025. aastal. Võttes arvesse seda täiendavat tegurit ja asjaolu, et Luksemburgi avaliku sektori investeeringute suhe SKPsse jääb komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi perioodil eelduste kohaselt kõrgele tasemele, loetakse riiklikult rahastatavate avaliku sektori investeeringute tase 2024. aastal nõukogu soovitusega kooskõlas olevaks. Samal ajal prognoositakse, et liidu vahenditest, sealhulgas rahastu toetustest, rahastatavad avaliku sektori kulud peaksid suurenema 0,1 %-lt SKPst 2023. aastal 0,2 %-le SKPst 2024. aastal.

(20) Prognoosi koostamise ajal teada olevate poliitikameetmete põhjal ja eeldusel, et poliitikat ei muudeta, hinnatakse komisjoni 2024. aasta kevadprognoosis, et valitsemissektori eelarve puudujääk on 2025. aastal 1,9 % SKPst. Valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks suurenema 2025. aasta lõpuks 28,5 %-le. Puudujäägi suurenemine 2025. aastal on peamiselt tingitud suurematest kulutustest avaliku sektori töötajate hüvitistele, sotsiaalhüvitistele ja avaliku sektori investeeringutele.

(21) Eelduste kohaselt suurenevad valitsemissektori kulutused pensionidele lähiaastatel märkimisväärselt tulenevalt prognoositavast demograafilisest suundumusest elanikkonna vananemise poole koosmõjus halvenenud rändesaldoga. Prognooside kohaselt hakkavad pensionikulutused pensionimaksetest saadavat tulu ületama selle kümnendi teises pooles, misjärel puudujääk selles vallas järk-järgult kasvab. Puudujäägi peamiseks põhjuseks võib pidada üha suuremat pensionäride arvu töötaja kohta, kuna elanikkond vananeb, ja see tingib suurema vanadussõltuvusmäära. Komisjoni 2024. aasta aruandes vananemise kohta prognoositakse, et kui poliitikat ei muudeta, kahaneb pensionisüsteemi finantstasakaalu säilitamiseks mõeldud reserv 2040. aastate alguseks alla riigisiseste õigusaktidega ette nähtud piiri. Prognooside kohaselt ammendub reserv pärast selle piirini jõudmist viie või kuue aastaga. Pikemas perspektiivis eeldatakse, et kulutused pensionidele kahekordistuvad ja jõuavad 2070. aastaks umbes 17 %ni SKPst, mis on potentsiaalselt kõrgeim määr liidus. See võib seada ohtu Luksemburgi pensionisüsteemi rahalise kestlikkuse ja samas suurendada valitsemissektori võlga. Pikema tööea ja vanemaealiste töötajate tööturul osalemist soodustavad meetmed aitaksid seda probleemi lahendada ja majanduskasvu toetada.

(22) Hiljutisele energiašokile eelnenud kümnendil ületasid rahvaarvu kiire kasv ja hüpoteeklaenude hulga suurenemine pakkumise kasvu eluasemeturul. Ennekõike on jäikus eluasemete pakkumise vallas tingitud tavast maaomandist mitte loobuda. See on tinginud märkimisväärse eluasemepuuduse ja hinnatõusu, suurendades ülehindamise riski ja vähendades taskukohasust. Need probleemid mõjutavad ebaproportsionaalselt suures ulatuses haavatavat osa elanikkonnast ja võivad lisaks sellele vähendada Luksemburgi atraktiivsust nii töötajate kui ka ettevõtjate jaoks.

([16]) See arv esindab kõnealuste meetmete aastaseid eelarvekulusid, sealhulgas tulusid ja kulusid, millest on vajaduse korral maha arvatud energiatarnijate juhusliku kasumi maksustamisest saadud tulud.

([17]) Meetmete puhul, mis jäävad Luksemburgi sõnul jõusse kuni 2024. aasta lõpuni, eeldatakse komisjoni 2024. aasta kevadprognoosis põhimõtteliselt, et neil on eelarvele mõju ka 2025. aastal. Peaminister teatas 11. juunil 2024, et 1. jaanuarist 2025 kaotatakse järkjärguliselt kõik energiatoetusmeetmed, välja arvatud need, mis on seotud elektrihinna ülempiiriga (hüvitatakse siiski pool hinnatõusust seisuga 1. jaanuar 2025) ning kolm sihtotstarbelist meedet väikese sissetulekuga leibkondadele ja õenduskodudele.

([18]) Seda panust mõõdetakse valitsemissektori esmaste kulude (millest on välja jäetud i) kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmetega kaasnev täiendav eelarvemõju, ii) ühekordsed kulud, iii) tsüklilise töötuse kulud ja iv) rahastu tagastamatute toetuste ja muude liidu vahenditega rahastatavad kulud) muutusena keskpika perioodi (kümne aasta) keskmise potentsiaalse nominaalse SKP kasvumäära suhtes ja väljendatakse suhtena nominaalsesse SKPsse.

Tulenevalt kõrgemate energiahindade ja rahapoliitika karmistamise järelmõjust, mis vähendas tarbijate usaldust, toimus eluasemeturul 2023. aastal järsk langus. Selle tõttu rekordiliselt madalale tasemele langenud uute eluasemete ja maa pakkumine ei ole võimaldanud vajalikke hinnakorrektsioone ja on tinginud ehitustegevuse tuntava vähenemise. Pikaajalised katsed turuhindu stabiliseerida on olnud edutud, osaliselt seetõttu, et maksusüsteemile on kinnisvara ostu-müügitehingud tulusamad kui kinnisvara omamine ning see aitab kaasa hindade jäikusele ja tsüklilisele tõusule. Ehkki viimase aja maksumeetmed on vähendanud leibkondadele ja ehitustööstusele avalduvat finantssurvet, on eluaseme omandamiseks antavad toetused eluasemete maksustamiseelsed hinnad üles kruvinud, nii et peamiselt saavad neist kasu jõukad omanikud ja investorid.

(23) Luksemburg on väike ja avatud majandusega riik, millel onsuur rahvusvaheline finantssektor, kus paljud hargmaised kontsernid juhivad oma äritegevuse raames suuri sisenevaid ja väljuvaid rahavooge. Kuid märkimisväärne osa sellest tegevusest toimub hargmaistesse kontsernidesse kuuluvate üksuste vahel. Neil võib tekkida võimalus kasutada ära lünki Luksemburgi maksusüsteemis, mis vähendavad maksustavat tulu. Endiselt tekitavad probleeme liiga piiratud kohaldamisalaga meetmed, mis lubavad madala või nullmaksumääraga ([19]) jurisdiktsioonidesse tehtavate intressi- ja litsentsitasumaksete puhul kohaldada kinnipeetava maksu madalat või nullmäära. Nõukogu direktiiv (EL) 2022/2523 ([20]) („teise samba direktiiv“) jõustus Luksemburgis 1. jaanuaril 2024 ja sellega kehtestati riigis tegutsevate hargmaiste ettevõtete puhul äriühingu tegelikuks minimaalseks maksumääraks 15 %. Kuna direktiivi kohaldamisala piirdub suurte hargmaiste ettevõtetega ja teatud sektorid on sellest välja jäetud, lahendab see väljaminevate maksete probleemi eelduste kohaselt ainult osaliselt.

(24) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile b ja V lisa kriteeriumile 2.2 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava ulatuslikke üksteist vastastikku tugevdavaid reforme ja investeeringuid, mis tuleb rakendada 2026. aastaks. Need reformid ja investeeringud peaksid aitama tulemuslikult käsitleda kõiki probleeme või märkimisväärset osa probleemidest, mis on kindlaks tehtud asjakohastes riigipõhistes soovitustes. Järele jäänud lühikese aja jooksul on oluline kiiresti jätkata taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki tulemuslikku rakendamist pärast selle vastuvõtmist, et suurendada Luksemburgi pikaajalist konkurentsivõimet rohe- ja digipöörde kaudu, tagades samal ajal sotsiaalse õigluse. Taaste- ja vastupidavuskavast tulenevate kohustuste täitmiseks 2026. aasta augustiks on oluline, et Luksemburg jätkaks reformide ja investeeringute elluviimist. Jätkuvalt on oluline süstemaatiliselt kaasata kohalikke omavalitsusi, sotsiaalpartnereid, kodanikuühiskonda ja muid asjaomaseid sidusrühmi, et tagada laialdane isevastutus taaste- ja vastupidavuskava eduka rakendamise eest.

(25) Ühtekuuluvuspoliitika programmide vahehindamise osana vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 ([21]) artiklile 18 peab Luksemburg 2025. aasta märtsiks läbi vaatama kõik Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF), Euroopa Sotsiaalfond+-ist (ESF+), Ühtekuuluvusfondist ja Õiglase Ülemineku Fondist (JTF) toetatavad programmid, võttes muu hulgas arvesse 2024. aasta riigipõhistes soovitustes ning riiklikus energia- ja kliimakavas kindlaks tehtud probleeme. Läbivaatamise tulemuste alusel eraldatakse lõplikult iga programmiga ette nähtud liidu rahastus. Hoolimata Luksemburgi mõningatest edusammudest ühtekuuluvuspoliitika programmide ja Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel ei ole kõik probleemid lahendatud. Lisaks sellele püsib Luksemburgis endiselt märkimisväärne sotsiaal-majanduslik ebavõrdsus linnade, eeslinnade ja linnaväliste piirkondade vahel. Ühtekuuluvuspoliitika rakendamist tuleb kindlasti kiirendada ja programmide raames kokku lepitud prioriteedid on endiselt aktuaalsed. Eriti tähtis on realiseerida kiiresti rohe- ja digipöördega seotud investeeringud. Üks prioriteete on endiselt investeerimine oskustesse, et hõlbustada töökohavahetusi ja tööalast liikuvust vastavalt tööturu vajadustele, pöörates erilist tähelepanu eakamatele töötajatele ja vähese erialase ettevalmistusega isikutele, samuti haavatavate isikute – eriti kui nad on rändetaustaga – aktiveerimine ja sotsiaalne lõimimine. Jätkuvalt on oluline rakendada nõukogu soovitusega (EL) 2021/1004 ([22]) loodud Euroopa lastegarantiid, eriti ebasoodsas olukorras olevate õpilaste integreerimist kvaliteetse hariduse ja koolituse abil. Samuti võiks Luksemburg ära kasutada Euroopa Parlamendi

([19]) Madala või nullmaksumääraga jurisdiktsioonid lisaks neile riikidele, mis kuuluvad koostööd mittetegevate jurisdiktsioonide ELi loetellu.

([20]) Nõukogu 14. detsembri 2022. aasta direktiiv (EL) 2022/2523 hargmaiste ettevõtete kontsernide ja suurte riigisiseste kontsernide ülemaailmse madalaima maksustamistaseme tagamise kohta liidus (ELT L 328, 22.12.2022, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2523/oj).

([21]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.6.2021, lk 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([22]) Nõukogu 14. juuni 2021. aasta soovitus (EL) 2021/1004, millega luuakse Euroopa lastegarantii (ELT L 223, 22.6.2021, lk 14, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2021/1004/oj).

ja nõukogu määrusega (EL) 2024/795 ([23]) loodud Euroopa strateegilise tehnoloogia platvormi, ennekõike investeerides sellistesse strateegilistesse väärtusahelatesse nagu nullnetotööstus, energiamahukate tööstusharude süsinikuheite vähendamine ja digitaalne innovatsioon.

(26) Lisaks neile majanduslikele ja sotsiaalsetele probleemidele, mille lahendamisele on suunatud taaste- ja vastupidavuskava ning muud liidu vahendid, seisab Luksemburgi ees veel mitu probleemi, mis on seotud ebavõrdsust suurendavate nõrkustega haridussüsteemis ja äriinvesteeringutega, muu hulgas sellistes valdkondades nagu teadus- ja arendustegevus, energiapoliitika ja rohepööre, sealhulgas võimalikud takistused fossiilkütustelt muudele kütuseliikidele üleminekul ja probleemid transpordivõrguga.

(27) Õpilaste põhioskused ja üldised tulemused sõltuvad suuresti nende sotsiaal-majanduslikust ja keelelisest taustast. Vastavalt rahvusvahelise õpilaste hindamise programmi (PISA) uuringule, milles Luksemburg osales viimati 2018. aastal, on 15aastaste õpilaste põhiteadmiste ja -oskuste keskmine tase oluliselt madalam kui liidus keskmiselt. Vahe eelisseisundis ja ebasoodsas olukorras olevate õpilaste vahel on Luksemburgis jätkuvalt suurem kui üheski teises liikmesriigis. Haridussüsteem ei anna kõigile õpilastele piisavalt põhioskusi, mida on vaja riigi tööturu vajaduste rahuldamiseks. Riiklikest pädevustestidest selgub, et kooliteed alustades on õpilastel põhioskused, mida on vaja kirjaoskuse omandamiseks, ehkki algoskuste tase on väga ebaühtlane. Kuid kolmandal algkooli-aastal (kaheksa-aastaselt) on vahe omatavates oskustes juba suurem. Oluliselt halvemad on õpilaste tulemused saksa keele lugemisoskuses ja matemaatikas, eriti ebasoodsatest oludest pärit õpilastel ja neil, kelle esimene keel ei ole ei saksa ega letseburgi keel. Rohepööre eeldab struktuurseid muutusi tööturul. Selles kontekstis on täiend- ja ümberõpe kahanevates ja ümberkujunevates sektorites suurenenud ning kavandamisel on täiendavad meetmed oskuste nappuse vähendamiseks tööturuvajadustele vastava täiendusõppe pakkumise kaudu. Tööturuvajadustele mittevastavate oskustega seotud ohud ei ole aga kadunud.

(28) Viimasel 12 kuul koolitusel osalemise määr on üle liidu keskmise (50 % *versus* 46,6 %), kuid see on ühiskonnarühmade lõikes ebaühtlane. See määr on väga kõrge töötute seas, kuid võiks olla parem väheste oskustega isikute (24,2 %) ja eakamate töötajate puhul (32,5 %). Ameteid ja oskusi puudutavad sektoripõhised uuringud, mille on korraldanud riiklik tööturuasutus koostöös ettevõtete liiduga (*Union des entreprises luxembourgeoises*), on näidanud, et kõigis sektorites ja igal alal on üha kasvav vajadus oskuste järele, eriti mis puudutab valdkonnaüleseid oskusi, nagu käitumis-, digi-, juhtimis- ja keeleoskus, samuti muutustega kohanemise võimet. Ehkki OECD kinnitas 2023. aastal, et Luksemburgi tulemused oskuste vallas on väga head, tõi ta samuti esile olulised probleemid, nagu talendinappus, kõige ebasoodsamas olukorras olevate isikute vähene osalemine täiskasvanuõppes ja usaldusväärsete andmete puudumine vajatavate oskuste kohta. Hoolimata viimase paari aasta rohketest algatustest eesmärgiga propageerida tööotsijate seas kutseõpet, lahendada digipöördega seotud probleeme ja suurendada suutlikkust ennetada tulevasi vajatavaid oskusi, on endiselt vaja tulemuslikke lahendusi, et suurendada elukestva õppe võimalusi vähem kvalifitseeritud ja eakamate töötajate jaoks.

(29) Tööviljakus on Luksemburgis jätkuvalt üks liidu parimaid. Kuid alates üleilmsest finantskriisist on see tuntavalt vähenenud ja viimasel ajal on protsess kiirenenud. Aastakümneid on äriinvesteeringute määr olnud üks madalamaid liidus, eriti mis puudutab teadus- ja arendustegevust. Traditsiooniliselt madal investeeringute tase, mida õigustavad Luksemburgi teenusekeskse majanduse piiratud vajadused, ei pruugi olla piisav, kui võtta arvesse mitte ainult olemasolevaid, vaid ka uusi rohe- ja digipöördega seotud probleeme. Üks peamisi investeeringuid pärssivaid asjaolusid on töötajate nappus ning nimetatud probleem võib kõrgete eluasemehindade, kodu ja töökoha vahelise pika teekonna ning liiklusummikute tõttu veelgi teravneda, vähendades Luksemburgi atraktiivsust töökohana. Hoogsast inflatsioonist tingitud palkade kolm järjestikust indekseerimist 2023. aastal (esimest korda, kui midagi sellist toimus) on mõjutanud väga mitme sektori ettevõtete konkurentsivõimet, mis on enim tuntav finantssektorivälistes ettevõtlusvaldkondades, eriti vähem tootlikes sektorites, ehkki kolmanda indekseerimise puhul pakkus valitsus ettevõtetele osalist hüvitist. Kui see suundumus jätkub, võib see takistada *greenfield*-investeeringud ja mõjutada ettevõtete otsuseid oma tegevuse ümberpaigutamise kohta.

([23]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. veebruari 2024. aasta määrus (EL) 2024/795, millega luuakse Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm (STEP) ja muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ ning määrusi (EL) 2021/1058, (EL) 2021/1056, (EL) 2021/1057, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 223/2014, (EL) 2021/1060, (EL) 2021/523, (EL) 2021/695, (EL) 2021/697 ja (EL) 2021/241 (ELT L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

(30) Avaliku sektori toetus äriuuendustele on Luksemburgis praegu väiksem kui teistes riikides, kus antakse teadus- ja arendustegevusele maksuvähenduste näol sageli kaudset toetust. Praegu eraldab valitsus oma teadus-ja arendustegevuse eelarvest 25 % vahendeid mõnikord erasektori partnereid kaasavatele eriprojektidele, samas kui suuremalt jaolt, s.o 75 % vahenditega toetatakse institutsioone. Valitsuselt saadud vahendid moodustavad ettevõtete teadus- ja arendustegevuse rahalistest vahenditest suhteliselt väikese osa (6 %). Innovatsiooni tulemuslikuks toetamiseks võiks Luksemburg kaaluda võimalust parandada oma rahastamismudelit, nii et see hõlmaks rohkem koostööprojekte erasektoriga. Riigil on potentsiaal hoogustada ettevõtlussektorist lähtuvasse innovatsiooni tehtavate otseinvesteeringutega eraviisilist teadus- ja arendustegevust ja suurendada selle üldist tootlikkust.

(31) Väga keeruline ülesanne on säilitada Luksemburgi positsioon üleilmse finantskeskusena ja tagada samal ajal riigisiseselt tugev majandus. Finantssektor, mille arvele läheb ligi kolmandik SKPst, on saanud suurt kasu rahvusvahelisest integratsioonist. Ent aastatel 2021–2023 vähenes sektori lisandväärtus töötaja kohta 15 %, olles 2007. aastaga võrreldes kaks korda kahanenud, see aga näitab, et üleilmsest tegevusest saadav tulu on väiksem. Kuna tootlikkus väheneb, võiks kaubandus- ja finantssektori üleilmsetest muutustest tulenevate riskide vähendamisel olla abi mitmekesistamisest. Lisaks sellele on vahe SKP ja rahvatulu vahel nüüdseks 30 % – vahe, mis on alates finantskriisist üha süvenenud. SKP ja kogurahvatulu vahelist lõhet oleks võimalik vähendada ning riigisisest jõukust ja võrdust soodustada investeeringutega kohalikesse suure väärtusega teadus-ja arendusprogrammidesse.

(32) Luksemburgi energiasüsteemi iseloomustab suur sõltuvus impordist ja fossiilkütustest (2022. aastal 77 % energiaallikate jaotusest). Riik on suur energia netoimportija. Ta sõltub peaaegu täielikult primaarenergia impordist, mille määr 2022. aastal oli 91 %. 2023. aastal jõudis taastuvenergiatootmise kumulatiivne installeeritud võimsus 782 MWni, mis tähendab 2022. aastaga võrreldes 13,5 % suurust kasvu. Ent taastuvenergia osakaal summaarses energia lõpptarbimises on liidus endiselt üks väiksemaid.

(33) Luksemburg on teinud märkimisväärseid edusamme liidu 2030. aasta energiatõhususe eesmärkidele jõudmisel, ehkki suurem osa kavasid on endiselt toetuspõhised ja rahastamisvahendite kasutamine on väga piiratud, eriti mis puudutab ettevõtjaid ja tööstust. Parimaid tulemusi on saavutanud teenindussektor, eluasemesektor aga ei ole sellega sammu pidanud ja lõppenergia tarbimine ei ole seal alates 2015. aastast muutunud. Selleks et saavutada oma 2030. aasta energiaeesmärgid – saada 25 % energiast taastuvallikatest ja vähendada lõppenergia tarbimist 2007. aastaga võrreldes 40 % kuni 44 % – peab Luksemburg suurendama jõupingutusi kasvuhoonegaaside heite vähendamiseks ning taastuvenergia osakaalu ja energiatõhususe suurendamiseks. Nullnetomajandusele üleminekul on problemaatiline tööjõupuudus ja oskuste nappus rohepöörde jaoks olulistes sektorites ja kutsealadel, sealhulgas nullnetotehnoloogia tootmise, kasutuselevõtu ja hooldamise vallas. Kasutamata tööjõupakkumise rakendamiseks peavad nimetatud meetmed olema kättesaadavad eelkõige rohepöördest enim mõjutatud üksikisikutele ning sektorites.

(34) Liiklusummikute tõttu kannatab majanduse ja keskkonna kestlikkus. Kõige suuremad kasvuhoonegaaside heitkogused Luksemburgis lähevad maanteetranspordi arvele ja sellel valdkonnal on süsinikuheite vähendamisel endiselt võtmetähtsus. Luksemburgi üleminek kestlikule transpordile edeneb ja elektriajamiga kergsõidukite osakaal riigis on üle liidu keskmise. Ent kuna reisijate- ja kaubaveost 86 % moodustab maanteetransport, on vaja täiendavaid investeeringuid reisijate ja kauba raudteeveo osakaalu suurendamiseks, sealhulgas piiriäärsetel aladel, et parandada piiriüleseid ühendusi.

(35) Pidades silmas euroala liikmesriikide majanduste tihedat seotust ning nende ühist panust majandus- ja rahaliidu toimimisse, soovitas nõukogu 2024. aastal euroala liikmesriikidel võtta meetmeid, sealhulgas oma taaste- ja vastupidavuskavade kaudu, et rakendada 2024. aasta euroala soovitust. Luksemburgi puhul aitavad soovitused 1, 2, 3 ja 4 rakendada esimest, teist, kolmandat ja neljandat 2024. aasta euroala käsitlevat soovitust,

SOOVITAB Luksemburgil võtta 2024. ja 2025. aastal järgmisi meetmeid.

1. Esitada õigel ajal keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava. Kaotada erakorralised energiatoetusmeetmed enne 2024/2025. aasta kütteperioodi. Tegeleda pensionisüsteemi pikaajalise kestlikkuse küsimusega, eelkõige piirates võimalusi ennetähtaegselt pensionile jääda ja tõstes vanemaealiste töötajate tööhõive määra. Kiirendada laiahaardelise maakasutuspoliitika vastuvõtmist ja omandimaksu reformi ning lugeda prioriteetseks ulatuslikud piirkondlikud projektid riigi omandis olevatel maatükkidel. Intensiivistada meetmeid tõhusaks võitluseks agressiivse maksuplanee-

rimisega, ennekõike tagades nullmääraga / madala maksumääraga jurisdiktsioonidesse tehtavate intressi- ja litsentsitasumaksete piisav maksustamine.

2. Jätkata taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki kiiret ja tulemuslikku rakendamist pärast selle vastuvõtmist, tagades reformide ja investeeringute lõpuleviimise 2026. aasta augustiks. Kiirendada ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamist. Jätkata kõnealuste programmide vahehindamise raames keskendumist kokkulepitud prioriteetidele ja võtta samal ajal arvesse võimalusi, mida pakub Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm konkurentsivõime parandamiseks.

3. Parandada kooliharidussüsteemi tulemusi ja luua selles võrdsed võimalused, sealhulgas kohandades õpetamist vastavalt ebasoodsas olukorras olevate ja mitmesuguse keelelise taustaga õpilaste vajadustele. Tegeleda tööjõupuuduse ja oskuste nõudlusele mittevastavusega, eriti seoses rohepöördega.

4. Suurendada konkurentsivõimet, toetades äriinvesteeringuid ja greenfield-investeeringuid, eriti intensiivselt teadus- ja arendustegevuses osaleva tegevuse puhul. Vähendada sõltuvust fossiilkütustest, investeerides energiatõhususse ja taastuvenergiasse. Soodustada veelgi transpordi elektrifitseerimist ning investeerida ühistranspordivõrkudesse ja -taristusse.

Luxembourg, 21. oktoober 2024

Nõukogu nimel

eesistuja

NAGY I.